

NATIONALE KLIMAATCOMMISSIE

JAARVERSLAG

2019

Goedgekeurd op 03/12/2020

Inhoudstafel

Inhoudstafel	2
1 Inleiding.....	4
2 Over de Nationale Klimaatcommissie	4
2.1 Oprichting van de Nationale Klimaatcommissie	4
2.2 Samenstelling en voorzitterschap van de Nationale Klimaatcommissie.....	4
2.3 Doelstelling van de Nationale Klimaatcommissie	4
2.4 Omkadering van de Nationale Klimaatcommissie	5
2.4.1 Permanent Secretariaat.....	5
2.4.2 Werkgroepen.....	5
2.4.3 Budget	6
2.4.4 Website.....	7
3 Samenstelling van de Nationale Klimaatcommissie in 2019	8
3.1 Voorzitter.....	8
3.2 Leden	8
3.2.1 Federale Staat (FED)	8
3.2.2 Vlaams Gewest (VG)	9
3.2.3 Waals Gewest (WG).....	10
3.2.4 Brussels Hoofdstedelijk Gewest (BHG)	10
4 Budget en uitgaven van de Nationale Klimaatcommissie in 2019.....	12
4.1 Budget	12
4.2 Uitgaven	12
5 Activiteiten van de Nationale Klimaatcommissie in het jaar 2019	13
5.1 Werkprogramma	13
5.2 Plenaire vergaderingen.....	13
5.2.1 Aantal	13
5.2.2 Aanwezigheden	13
5.2.3 Vergoedingen	14
5.2.4 Agenda en beslissingen van de vergaderingen.....	14
5.2.5 Toenadering NKC-ENOVER	14
5.3 Goedkeuring Rapporten in het kader van internationale rapporteringsverplichtingen	14

5.3.1	Inleiding	14
5.3.2	In het kader van het UNFCCC	15
5.3.3	In het kader van « Monitoring Mechanism » (Verordening (EU) 525/2013)	16
5.3.4	In het kader van richtlijn 2003/87/EG (« Emissiehandel »)	18
5.3.5	Rapportering aan het ICAO	19
5.4	DNA Focal Point en Roster of Experts.....	19
5.4.1	DNA Focal Point	19
5.4.2	Roster of experts	20
5.5	Voorbereiden en uitvoeren van het Belgisch klimaatbeleid.....	20
5.5.1	Burden Sharing 2013-2020: uitvoering van het samenwerkingsakkoord	20
5.5.2	Nationaal adaptatieplan	21
5.5.3	Uitvoeren responsabiliseringsmechanisme klimaat	21
5.5.4	Burden sharing 2021-2030	22
5.5.5	Vorbereiding van het definitief Nationaal Energie- en Klimaatplan (NEKP) 2021-2030	23
5.5.6	LULUCF	24
5.5.7	Klimaatgovernance	24
5.5.8	Nationale langetermijnstrategie.....	25
5.5.9	ETS	25
5.5.10	Studie over de gefluoreerde broeikasgassen.....	26
5.6	Communicatie	26

1 Inleiding

Dit jaarverslag behandelt de activiteiten van de Nationale Klimaatcommissie in 2019.

2 Over de Nationale Klimaatcommissie

2.1 Oprichting van de Nationale Klimaatcommissie

De Nationale Klimaatcommissie (NKC) werd opgericht via artikel 3 van het Samenwerkingsakkoord van 14 november 2002 tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende het opstellen, het uitvoeren en het opvolgen van een nationaal klimaatplan, alsook het rapporteren in het kader van het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering en het Protocol van Kyoto.

De Nationale Klimaatcommissie vatte haar activiteiten aan op 5 december 2003.

2.2 Samenstelling en voorzitterschap van de Nationale Klimaatcommissie

In de Nationale Klimaatcommissie zetelen gemandateerde vertegenwoordigers van de contracterende Partijen (de 3 gewesten en de federale Staat).

Elke contracterende Partij duidt 4 effectieve en 4 plaatsvervangende leden aan die hen vervangen wanneer ze afwezig zijn. De gemandateerde vertegenwoordigers worden aangeduid door hun respectievelijke regeringen. Deze personen kunnen bijgestaan worden door deskundigen.

Het voorzitterschap van de Nationale Klimaatcommissie wordt jaarlijks waargenomen door een andere contracterende Partij, en dit volgens de volgorde:

Federale Staat → Waalse Gewest → Vlaamse Gewest → Brussels Hoofdstedelijk Gewest

De voorzitter wordt aangeduid door de contracterende Partij die het voorzitterschap waarneemt, en wordt gekozen uit diens leden van de Nationale Klimaatcommissie.

De Nationale Klimaatcommissie komt jaarlijks tenminste tweemaal samen, alsook op vraag van een lid. Aanwezigheid op vergaderingen wordt niet vergoed.

2.3 Doelstelling van de Nationale Klimaatcommissie

De Nationale Klimaatcommissie is een orgaan waarin de leden van de federale staat en de gewesten overleg kunnen plegen en samenwerken omtrent verschillende aspecten die verband houden met de uitvoering van het klimaatbeleid in België.

De Nationale Klimaatcommissie is ook het orgaan waar rapporteringen die in het kader van verschillende internationale rapporteringsverplichtingen (vnl. het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake Klimaatverandering - UNFCCC en de Europese Commissie) worden opgesteld, kunnen worden goedgekeurd vooraleer ze aan dezen worden genotificeerd.

De Nationale Klimaatcommissie heeft daardoor vnl. de volgende taken:

//

- de voorbereiding en goedkeuring van de officiële rapporten uit hoofde van het UNFCCC, het Protocol van Kyoto, de Overeenkomst van Parijs, Verordening (EU) Nr. 525/2013 (vervangen door Verordening (EU) Nr. 2018 /1999) en Richtlijn 2003/87/EG.
- de evaluatie van de coördinatie en van de samenwerking tussen de federale en gewestelijke overheden evenals de evaluatie van de stand van uitvoering en de impact (ecologisch, sociaal en economisch) van het beleid en de maatregelen genomen op basis van het Nationaal Klimaatplan.
- het adviseren van het Coördinatiecomité Internationaal Milieubeleid (CCIM) en de Interdepartementale Commissie voor Duurzame Ontwikkeling (ICDO).
- de benoeming van Belgische experts bij het Roster of experts (RoE) van UNFCCC. Deze nemen deel aan de evaluatie van de rapporten van andere Partijen.
- de goedkeuring van projectactiviteiten in haar hoedanigheid van aangewezen nationale autoriteit (DNA) voor de JI-projecten en ‘focal point’ (FP) voor de CDM-projecten.

2.4 Omkadering van de Nationale Klimaatcommissie

2.4.1 Permanent Secretariaat

De Nationale Klimaatcommissie wordt bijgestaan door een permanent secretariaat dat is samengesteld uit ambtenaren afkomstig van de administraties van de verschillende contracterende Partijen.

In 2019 zijn volgende personen lid van het permanent secretariaat:

Lid van het permanent secretariaat	Entiteit	Administratie
Laurence de Clock	Federale Staat	Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu (FOD VVVL)
André Guns	Waals Gewest	Waals Agentschap voor Lucht en Klimaat (AWAC)
Tomas Velghe	Vlaams Gewest	Departement Omgeving
Annick Vanderpoorten	Brussels Hoofdstedelijk Gewest	Leefmilieu Brussel

De Nationale Klimaatcommissie duidt een lid van dit permanent secretariaat aan als coördinator van het permanent secretariaat met een hernieuwbaar mandaat van 1 kalenderjaar.

In 2019 fungeerde Laurence de Clock van de FOD VVVL – DG Leefmilieu – Dienst Klimaatverandering als coördinator van het permanent secretariaat.

2.4.2 Werkgroepen

Werkgroepen zijn in de loop der tijd opgericht om de Nationale Klimaatcommissie te ondersteunen bij het uitvoeren van haar opdrachten.

Deze werkgroepen bestaan uit mensen die in de relevante administraties van de verschillende contracterende Partijen werkzaam zijn. Binnen de werkgroepen wordt een piloot aangeduid. De groep komt samen indien daartoe de noodzaak wordt aanvoeld (bv. in kader van voorbereiding specifieke

rapporteringsverplichtingen) of indien de Nationale Klimaatcommissie aan de betreffende werkgroep specifieke opdrachten meegeeft.

Eind 2019 waren volgende werkgroepen actief (stand van zaken 31 december 2019):

	Werkgroep	Piloot
1	Adaptatie	Julien Hoyaux (AWAC)
2	Beleid en maatregelen (PAMs – Policies and Measures)	Julien Vandeburie (AWAC)
3	Designated National Authority (DNA)/Focal Point (FP)	Bart Naessens (Dep. OMG)
4	ETS Luchtvaart	Liesbeth Clerick (Dep. OMG)
5	ETS Vaste installaties	Heidi De Prez (AWAC)
6	Flexibiliteitsmechanismen	Sophie Closson (FOD VVVL - DG Leefmilieu)
7	Klimaatresponsabiliseringsmechanisme	Dominique Gusbin (Federaal Planbureau)
8	LULUCF	André Guns (AWAC)
9	Nationaal Register	Pieter Baeten (FOD VVVL - DG Leefmilieu)
10	Nationale Mededeling/Tweejaarlijks Rapport	Claire Collin (FOD VVVL – DG Leefmilieu)
11	Prognoses	Bart Naessens (Dep. OMG)
12	Reporting Climate Finance	Vicky Noens (Dep. OMG) & Annemarie Van der Avoort (FOD Buitenlandse Zaken – DGD)
13	Stuurgroep NEKP 2030 (i.s.m. ENOVER)	Karen Geens (FOD Economie) & Jorre De Schrijver (Dep. OMG)
14	Burden Sharing 2021-2030	André Guns (AWAC)
15	Burden Sharing 2013-2020	Henri Kevers (FOD VVVL – DG Leefmilieu)
16	Klimaatgovernance	Henri Kevers - Elisabeth Ellegaard (FOD VVVL - DG Leefmilieu)
17	Langetermijnstrategie (in samenwerking met ENOVER)	François Cornille (Leefmilieu Brussel) – Pieter-Willem Lemmens (Dep. Omgeving)

2.4.3 Budget

De Nationale Klimaatcommissie beschikt tevens over een jaarlijks budget dat gefinancierd wordt door jaarlijkse bijdragen van de vier contracterende Partijen. Het budget kan aangewend worden voor werkings- en investeringskosten.

De bijdragen van de verschillende contracterende Partijen tot dit budget gebeurt op basis van onderstaande verdeelsleutel:

Contracterende Partij		Percentage ¹
Federale Staat	30%	30%
Vlaams Gewest	70%, waarvan	57,11%
Waals Gewest		33,84%
Brussels Hoofdstedelijk Gewest		9,05%
		40%
		24%
		6%

¹ Cijfers afgerond naar boven: werkelijke percentages zijn: FED 30%, VG: 39,977%, WG: 23,688% en BHG: 6,335%.

Totaal	100%
--------	------

Daarnaast wordt voor de bijdrage tot het budget van de NKC ook rekening gehouden met de personeelsinzet van de verschillende relevante administraties van de contracterende Partijen voor de uitvoering van de taken van het Permanent Secretariaat en het jaarprogramma van de NKC.

De contracterende Partijen storten hun financiële bijdrage naar een centrale thesaurierekening, die beheerd wordt door de federale overheid.

2.4.4 Website

De Nationale Klimaatcommissie beschikt over een [eigen publieke website](#). Op deze website wordt o.a. informatie verschaft over de oprichting en werking van de Nationale Klimaatcommissie en worden de beslissingen en goedgekeurde rapporten van de NKC (zie infra) gepubliceerd.

3 Samenstelling van de Nationale Klimaatcommissie in 2019

3.1 Voorzitter

Het voorzitterschap werd in 2019 waargenomen door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Het weze opgemerkt dat op 26/5/2019 federale en regionale verkiezingen plaatsvonden, die de samenstelling van de Nationale Klimaatcommissie grondig gewijzigd hebben.

Tot 18/7/2019 werd het voorzitterschap van de Nationale Klimaatcommissie waargenomen door Julien Guillaume, werkzaam op het kabinet van Minister Fremault, bevoegd voor Milieu, Energie, Huisvesting en Levenskwaliteit.

Vanaf 3/10/2019, datum waarop de Brusselse Hoofdstedelijke Regering haar nieuwe vertegenwoordigers aanduidde, nam Nicolas Raimondi, werkzaam op het kabinet van Minister Maron, bevoegd voor Klimaattransitie, Leefmilieu, Energie en Participatieve Democratie het voorzitterschap waar.

3.2 Leden

Hieronder worden de leden en de bevoegdheden van hun minister in 2019 weergegeven.

3.2.1 Federale Staat (FED)

In 2019 bestond de Nationale Klimaatcommissie uit volgende federale leden:

Effectieve vertegenwoordiger		Plaatsvervangende vertegenwoordiger	
Olivier Demaret	voor de minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling	Dominique Guide	voor de vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken en Europese Zaken,
Nele Roobrouck	voor de vice-eersteminister en minister van Ontwikkelingssamenwerking	Anne-Lise Depasse	voor de minister van Mobiliteit
Sven Vaneycken	voor de vice-eersteminister en minister van Werk, Economie en Consumenten	Marc Roman	voor de vice-eersteminister en minister van Werk, Economie en Consumenten
Francis De Meyere	voor de vice-eersteminister en minister van Veiligheid en Binnenlandse Zaken	Jan Smedts	voor de vice-eersteminister en minister van Veiligheid en Binnenlandse Zaken

3.2.2 Vlaams Gewest (VG)

Begin 2019 bestond de Nationale Klimaatcommissie uit volgende Vlaamse leden:

Effectieve vertegenwoordiger		Plaatsvervangende vertegenwoordiger	
Filip Smet, nadien Mathias Maertens	voor de minister van Omgeving, Natuur en Landbouw	Edmond 'Sam' De Smedt	voor de minister van Omgeving, Natuur en Landbouw
Wim Verrelst	voor de viceminister-president en minister van Onderwijs	Annemie Neyens	voor de vice-minister-president en minister van Onderwijs
Kelsey van Maris	voor de viceminister-president en minister van Begroting, Financiën en Energie	Lorenzo Van de Pol	Voor de vice-minister-president en minister van Begroting, Financiën en Energie
Samir Louenchi	voor de viceminister-president en minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding	Victor Dries	voor de viceminister-president en minister van Binnenlands Bestuur, inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding

Op 6/12/2019 (BS 27/12/2019), heeft de nieuwe Vlaamse Regering haar nieuwe vertegenwoordigers aangeduid:

Effectieve vertegenwoordiger		Plaatsvervangende vertegenwoordiger	
Stijn Caekelbergh	Voor de minister van Justitie en Onderhoud, Milieu, Energie en Toerisme	Samir Louenchi	Voor de minister van Justitie en Onderhoud, Milieu, Energie en Toerisme
Francis De Meyere	Voor de minister-president en minister van Buitenlands Beleid, Cultuur, IT en Algemene Diensten	Karl-Filip Smet	Voor de minister-president en minister van Buitenlands Beleid, Cultuur, IT en Algemene Diensten
Wim Verrelst	Voor de viceminister-president en minister van Economie, Innovatie, Werkgelegenheid, Sociale Economie en Landbouw	Karl Lauwers	Voor de viceminister-president en minister van Economie, Innovatie, Werkgelegenheid, Sociale Economie en Landbouw
Elise Van Gerven	Voor de viceminister-president van de Vlaamse regering en Vlaams minister van Binnenlandse Zaken, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen	Ingo Luypaert	Voor de viceminister-president van de Vlaamse regering en Vlaams minister van Binnenlandse Zaken, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen

////////////////////////////////////

5 Activiteiten van de Nationale Klimaatcommissie in het jaar 2019

5.1 Werkprogramma

Het werkprogramma 2019 werd door de Nationale Klimaatcommissie op 30/1/2019 goedgekeurd.

5.2 Plenaire vergaderingen

5.2.1 Aantal

In 2019 werden drie plenaire vergaderingen gehouden:

- 30 januari 2019
- 20 maart 2019
- 23 oktober 2019

5.2.2 Aanwezigheden²

Lid (effectief of plaatsvervangend)	30/1/2019	20/3/2019	23/10/2019
Sylviane BILGISCHER (WG)	X	X	X
Maurice BOHET (BHG)		X	X
Stijn CAEKELBERGH (VG)			X
Stéphane COOLS (WG)	X	X	
Olivier DEMARET (FED)	X	X	X
Isabelle DE VISSCHER			X
Frank GERARD (WG)	X	X	
Adèle GORGEMANS (BHG)			X
Julien GUILLAUME (BHG)	X	X	
Guillaume LEPERE (WG)			X
Samir LOUENCHI (VG)	X	X	
Mathias MAERTENS (VG)		X	
Dominique PERRIN (WG)			X
Carol PISULA (WG)			X
Nicolas RAIMONDI (BHG)			X
Filip SMET (RF)	X		
Gaëtan VAN LOQUEREN (BHG)	X	X	
Stefan VANDENHENDE (BHG)			X
Kelsey VAN MARIS (VG)	X	X	
Wim VERRELST(VG)	X	X	X
Aantal aanwezige leden	10	11	12

Naast de effectieve en de plaatsvervangende leden van de NKC (hierboven opgenomen), nemen ook de leden van het Permanent Secretariaat van de NKC en personeelsleden van de overheidsadministraties deel. Ze worden hierboven niet opgenomen, maar de volledige

² In de tabel staat "FED" voor vertegenwoordiger van de Federale Staat, "WG" voor vertegenwoordiger van het Waals Gewest, "VG" voor vertegenwoordiger van het Vlaamse Gewest, en "BHG" voor vertegenwoordiger van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

aanwezigheidslijsten zijn beschikbaar in de documenten die de beslissingen van elke vergadering van de NKC bevatten (<https://www.cnc-nkc.be/nl/meetings>).

5.2.3 Vergoedingen

Er wordt geen vergoeding gegeven voor aanwezigheid op vergaderingen van de Nationale Klimaatcommissie.

5.2.4 Agenda en beslissingen van de vergaderingen

De ontwerpagenda’s van de vergaderingen in 2019 zijn [hier](#) beschikbaar. Op deze webpagina zijn ook de belangrijkste beslissingen van deze vergaderingen beschikbaar.

Tijdens de vergadering van de NKC van 20/3/2019 werd beslist dat de goedkeuring van de verslagen voortaan volgens schriftelijke procedure verloopt. De leden van de NKC krijgen 5 werkdagen na de verzending van het ontwerpverslag om te reageren.

Op 27/3/2019 werden de procedures m.b.t. de verzending van documenten door de NKC goedgekeurd.

In 2019 vond er een uniformisering en update van de verzendlijsten plaats.

5.2.5 Toenadering NKC-ENOVER

In 2019 werd het duidelijk dat er nood was aan toenadering tussen de filières energie (ENOVER) en klimaat (NKC) en aan consistentie bij de besprekingen. Meerdere agendapunten van de NKC in 2019 moeten inderdaad behandeld worden in beide organen:

- 1) langetermijnstrategie
- 2) het NEKP en
- 3) burden sharing 2013-2020 en 2021-2030

Andere punten zouden aan deze lijst kunnen worden toegevoegd.

Wat deze punten betreft, is er opnieuw duidelijk gesteld dat er gezamenlijke schriftelijke procedures (NKC en ENOVER) kunnen worden opgesteld en gezamenlijke vergaderingen (NKC en ENOVER) georganiseerd.

Op 2/7/2019 werd de goedkeuring gegeven voor een gezamenlijke communicatieaanpak van de secretariaten van ENOVER en het permanent secretariaat van de NKC.

5.3 Goedkeuring Rapporten in het kader van internationale rapporteringsverplichtingen

5.3.1 Inleiding

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de rapporten die de Nationale Klimaatcommissie heeft goedgekeurd in het kader van internationale (met inbegrip van Europese) rapporteringsverplichtingen. Ze kunnen op een eenvoudige manier [hier](#) geraadpleegd worden.

Het is niet de bedoeling van dit activiteitenverslag van de NKC om een gedetailleerde beschrijving te geven van de inhoud van deze rapporten, vermits deze online beschikbaar zijn.

5.3.2 In het kader van het UNFCCC

5.3.2.1 Belgische broeikasgasinventaris voor de periode 1990-2017 (indiening 2019).

Elk jaar op 15 april dient er in het kader van het UNFCCC een Belgische broeikasgasinventaris te worden ingediend.

Op 14 april 2019 werd de Belgische broeikasgasinventaris, die voorbereid werd door de de WG Emissies van de CCIM, goedgekeurd door de NKC en ingediend bij het het UNFCCC.

Dit rapport is hier beschikbaar: http://cdr.eionet.europa.eu/be/eu/mmr/art07_inventory/ghg_inventory.

5.3.2.2 Nationale mededeling en Tweejaarlijks Rapport

Volgens de bepalingen van beslissing 2/CP.17 van de Conferentie van Partijen bij het Raamverdrag van de VN inzake Klimaatverandering, moeten de ontwikkelde landen die Partij zijn bij het UNFCCC hun Nationale Mededeling en hun Tweejaarlijks Rapport (BR) indienen bij het secretariaat.

De zevende Nationale Mededeling (NC7) en het derde Tweejaarlijks Rapport van België (BR3) werden voorbereid door de Werkgroep Nationale Mededeling/Tweejaarlijks Rapport van de NKC, en daarna op 20 december 2017 goedgekeurd door de NKC, en op 20 december 2017 overgemaakt aan het secretariaat van het UNFCCC. Ze zijn hier beschikbaar (BR3 als bijlage van NC7): https://unfccc.int/sites/default/files/resource/7319685_Belgium-NC7-BR3-1-NC7_EN_LR.pdf.

Tussen 25 en 30 maart 2019 werden deze documenten ter evaluatie voorgelegd aan een team van internationale experts (*expert review team*-ERT). In dit kader heeft het ERT een reeks vergaderingen gehouden met Belgische experts om de verschillende hoofdstukken van NC7/BR3 aan een audit te onderwerpen. Deze concludeerden dat de gerapporteerde informatie meestal in overeenstemming is met de UNFCCC-richtlijnen en dat de rapporten een goede weerslag zijn van het nationale klimaatbeleid van België. Het expert review team heeft een aantal aanbevelingen gedaan om de volledigheid van de gerapporteerde informatie m.b.t. het effect van de PAMs en de transparantie van bepaalde gegevens te verbeteren. Beide rapporten zijn sinds 12 juli beschikbaar op de website van het UNFCCC en op de website van de NKC.

Net zoals voor BR1 en BR2 het geval, werd België voor BR3 eveneens onderworpen aan een Multilateral Assessment, dat plaatsvond tijdens COP25 in Madrid. Dit Multilateral Assessment bestond uit twee stappen:

- Een voorafgaande (schriftelijke) uitwisselingsperiode van vragen en antwoorden. België diende te antwoorden op 9 vragen die door 4 Partijen gesteld werden (Turkije, Japan, Nieuw-Zeeland en de Republiek Korea).
- De eigenlijke evaluatie die plaatsvond tijdens de 51ste sessie van het Subsidiary Body for Implementation tijdens de COP op 7 december 2019.

De voorbereiding van het Multilateral Assessment vond plaats onder de begeleiding van de werkgroep Broeikas effect van het CCIM (CGBKE) vermits dit ressorteert onder de internationale politiek van België.

5.3.3.7 Update/stand van zaken van de low carbon development strategy (art. 13 – 1b)

Een update/stand van zaken van de low carbon development strategy (LCDS) dient om de twee jaar ingediend te worden. Deze werd op 5 april 2019 goedgekeurd door de NKC en voorbereid door de WG PAMs.

De update van de LCDS is hier beschikbaar: https://cdr.eionet.europa.eu/be/eu/mmr/art04-13-14_lcds_pams_projections/pams/lclds/envxkbta/

5.3.3.8 Rapport over het beleid en de maatregelen (art. 13)

Het rapport over het beleid en de maatregelen werd voorbereid door de WG PAMs. Het werd goedgekeurd door de NKC op 10 juli 2019 en vervolgens overgemaakt aan de Europese Commissie.

Het is hier beschikbaar: https://cdr.eionet.europa.eu/be/eu/mmr/art04-13-14_lcds_pams_projections/pams/pams/envxfbnrw

5.3.3.9 Rapport over de broeikasgasprognoses (art. 14)

Het rapport over de broeikasgasprognoses, voorbereid door de WG Prognoses van de NKC werd op 14 maart 2019 goedgekeurd. Dit rapport bevat de emissieprognoses tot 2035, met inbegrip van de gevoeligheidsanalyses. Het dient om de twee jaar te worden ingediend en is hier beschikbaar:

https://cdr.eionet.europa.eu/be/eu/mmr/art04-13-14_lcds_pams_projections/projections/envxh54yg/.

5.3.3.10 Rapport over de adaptatie aan klimaatverandering (art. 15)

Artikel 15 legt op om vierjaarlijks een rapport in te dienen m.b.t. de adaptatie aan klimaatverandering. Dit rapport werd voorbereid door de WG Adaptatie (CABAO) van de NKC en werd op 8 maart 2019 goedgekeurd door de NKC. Het werd op 15 maart 2019 ingediend.

Het is hier beschikbaar: http://cdr.eionet.europa.eu/be/eu/mmr/art15_adaptation/envxgbhfg/.

5.3.3.11 Financiële en technologische steun aan ontwikkelingslanden (art. 16)

De rapporten m.b.t. de Belgische financiële en technologische steun aan ontwikkelingslanden werden via schriftelijke procedure op 13 september 2019 goedgekeurd door de Nationale Klimaatcommissie. Ze werden voorbereid door de WG Reporting Climate Finance.

De rapporten zijn hier beschikbaar : http://cdr.eionet.europa.eu/be/eu/mmr/art16_finance/.

5.3.3.12 Gebruik van de opbrengsten uit veilingen (artikel 17)

Na voorbereiding door de WG ETS en de WG Registers heeft de NKC op 31 juli 2019 het rapport m.b.t. het gebruik van de veilingopbrengsten goedgekeurd.

Het rapport is hier beschikbaar: http://cdr.eionet.europa.eu/be/eu/mmr/art17_auctioning/.

5.3.4 In het kader van richtlijn 2003/87/EG (« Emissiehandel »)

Artikel 21 van Richtlijn 2003/87/EG voorziet een jaarlijks rapport door de Lidstaten m.b.t. de uitvoering van de richtlijn. De voorbereiding van deze rapportering gebeurt gezamenlijk in de werkgroepen ETS Vaste installaties en ETS Luchtvaart.

////////////////////////////////////

gemaakt wordt ten opzichte van de doelstellingen van 2020. Het eerste rapport werd verwacht tegen 30 september 2017. Dit rapport is opgesteld door de WG Burden sharing 2013-2020.

Dit rapport werd in 2019 echter nog altijd niet goedgekeurd, want het evaluatierapport over het behalen van de doelstellingen op het vlak van hernieuwbare energie, dat het deel « hernieuwbare energie » van het rapport betreft, werd nog niet gevalideerd door ENOVER.

5.5.2 Nationaal adaptatieplan

Het nationaal adaptatieplan (NAP) van België, dat op 19 april 2017 goedgekeurd werd door de NKC (https://www.cnc-nkc.be/sites/default/files/report/file/nap_fr.pdf), bevat 11 specifieke adaptatiemaatregelen die op nationaal vlak dienen te worden genomen om de samenwerking te bevorderen tussen de verschillende entiteiten (federaal en gewestelijk niveau) en synergieën te ontwikkelen op het vlak van adaptatie.

Het NAP werd geïmplementeerd door de WG Adaptatie (CABAO) van de NKC, die eveneens de opdracht kreeg om halfweg een evaluatie te maken.

Deze tussentijdse evaluatie vond plaats begin 2019, en heeft aangetoond dat de implementering van het NAP nog zeer partieel is en niet toeliet om de vooropgestelde doelstellingen te behalen. Een finale evaluatie is voorzien in 2020. Deze evaluatie zal de eventuele « implementeringslacunes » blootleggen en de wijze bepalen om eraan te remediëren. Ze zal tevens nagaan of het noodzakelijk is of niet om het Nationaal Adaptatieplan te actualiseren.

In aanvulling op deze tussentijdse evaluatie, werden in 2019 volgende acties van het NAP geïmplementeerd:

- Maatregel 3 – opzetten van een nationaal online platform voor adaptatie aan de klimaatverandering: het platform werd op 1/7/2019 online geplaatst: www.adapt2climate.be/;
- Maatregel 6 – de impact evalueren van klimaatveranderingen op de energiebevoorradingszekerheid, de transportinfrastructuur en de energiedistributie: een gezamenlijke WG NKC (adaptatie)/ENOVER (energie) werd opgericht om deze maatregel te implementeren. Deze WG heeft beslist om een workshop te organiseren die de verschillende stakeholders van de energiefilière bijeenbrengt om hen te sensibiliseren voor de impact van klimaatverandering op de energiesector, de huidige praktijken binnen de sector in kaart te brengen en de kennisnoden te bepalen. Er was voorzien om te evalueren na deze workshop of er al dan niet een studie nodig is en zo ja, wat het voorwerp van deze studie zou moeten zijn. Het evenement werd echter geannuleerd bij gebrek aan interesse door de actoren uit de sector.
- Maatregel 7 – evaluatie van de socio-economische impact van klimaatveranderingen in België: er werd een aanbesteding gelanceerd en op 25/9/2019 werd de markt gegund. De studie is van start gegaan in november 2019.

5.5.3 Uitvoeren responsabiliseringsmechanisme klimaat

De werkzaamheden op het vlak van klimaatresponsabilisering werden in 2019 niet hervat.

5.5.5 Voorbereiding van het definitief Nationaal Energie- en Klimaatplan (NEKP) 2021-2030

Verordening 2018/1999 inzake de governance van de Energie-Unie en van de klimaatactie (11/12/2018) voorziet in haar artikel 3 de verplichting voor de Lidstaten om een geïntegreerd plan inzake energie en klimaat uit te werken voor de periode 2021-2030, volgens een zeer strict tijdschema. De algemene coördinatie, planning en opvolging ter voorbereiding van dit plan werd toevertrouwd aan een gezamenlijk NKC/ENOVER « Coördinatietoe comité NEKP 2030 », onder co-voorzitterschap van een vertegenwoordiger van beide filières.

Het ontwerp van het NEKP werd goedgekeurd door het Overlegcomité op 19/12/2018, en aan de Euromese Commissie overgemaakt op 31 december 2018 (<https://www.cnc-nkc.be/fr/reports> - zie « ontwerp geïntegreerd Energie- en Klimaatplan »). Het werd eveneens op 11/1/2019 online geplaatst op de website van de NKC.

In 2019 maakte aldus het definitieve NEKP, door de Europese Commissie verwacht op 31/12/2019, het voorwerp uit van de werkzaamheden van het coördinatietoe comité, dat in 2019 meermaals is bijeen gekomen en de voortgang van zijn werkzaamheden heeft gerapporteerd tijdens elke vergadering van de Nationale Klimaatcommissie.

De voornaamste taken die in 2019 gecoördineerd werden zijn de volgende:

- Een werkmethode opstellen voor de uitwerking van het definitieve NEKP dat de Europese deadline nakomt (goedgekeurd via schriftelijke procedure op 6/5/2019) ;
- Het nationale NEKP online plaatsen op een website die specifiek aan het NEKP is toegewijd (<https://www.plannationalenergieclimat.be/>) ;
- Een publiek overleg organiseren m.b.t. het NEKP onder de volgende vorm:
  - o Een verzoek om gezamenlijk advies van de adviesorganen;
  - o Een online openbare raadpleging van 4/6/2019 tot 15/7/2019;
- Een regionaal overleg organiseren alsook het verplicht overleg met de grenslanden in het kader van het Pentilateral Energy Forum;
- Een antwoord formuleren op de vragen van de Europese Commissie m.b.t. het voorlopig NEKP (ontwerp van antwoord goedgekeurd op 22/3/2019);
- Rekening houden met de aanbevelingen van de Commissie inzake het voorlopig NEKP en met de resultaten van het overleg en deze toepassen in het definitief NEKP.

De verschillende instanties hebben hun bijdragen aan het nationale NEKP goedgekeurd in het laatste kwartaal van 2019.

In november en december 2019 werden er diverse interkabinettenvergaderingen gehouden om te komen tot de goedkeuring van het definitieve NEKP in het overlegcomité van 18/12/2019. Het NEKP werd vervolgens ingediend bij de Europese Commissie door de permanente Vertegenwoordiging (per mail op 26/12/2019 en per post op 31/12/2019), samen met een ondertekende brief door de voorzitters van ENOVER en de NKC.

Het NEKP en diens bijlagen zijn beschikbaar op <https://www.nationaalenergieklimaatplan.be/nl/wat-is-het-nekp#het-definitief-plan>.

5.5.8 Nationale langetermijnstrategie

Verordening 2018/1999 inzake governance van de Energie-Unie en van de klimaatactie (11/12/2018) voorziet in haar artikel 15 de verplichting voor de Lidstaten om een langetermijnstrategie over tenminste dertig jaar uit te werken, volgens een zeer strict tijdsschema.

Na overleg in de NKC op 30/1/2019, werd er op 22 februari 2019 een IKW-vergadering (kabinetten energie – klimaat) gehouden over dit onderwerp. Dit resulteerde op 14 (CONCERE) en op 15/3/2019 (NKC) in de beslissing tot oprichting van een gezamenlijke WG NKC-ENOVER om een nationale langetermijnstrategie uit te stippelen en tot de goedkeuring van haar mandaat en werkmethode om deze strategie uit te tekenen.

De Gewesten hebben in het laatste semester van 2019 hun bijdragen aan de nationale langetermijnstrategie goedgekeurd.

Eind 2019 werd beslist om het nationaal document te finaliseren op basis van de bijdragen van elke entiteit in interkabinettenvergaderingen. De werkzaamheden konden echter niet beëindigd worden vóór begin 2020.

5.5.9 ETS

Eind 2019 heeft de WG ETS luchtvaart gewerkt aan een wijziging van het samenwerkingsakkoord ETS luchtvaart van 2 september 2013 om het aan te passen:

- aan Verordening (EU) 2017/2392 die strekt tot wijziging van richtlijn 2003/87/EG met het oog op het behoud van de huidige beperking van het toepassingsgebied voor luchtvaartactiviteiten en de voorbereiding van de toepassing van een wereldwijd marktmechanisme vanaf 2021
- aan Richtlijn (EU) 2018/410 dat strekt tot wijziging van richtlijn 2003/87/CE ter bevordering van kosten-effectieve emissiereducties koolstofarme investeringen;
- aan het CORSIA-systeem en aan de Gedelegeerde Verordening (EU) 2019/1603 met betrekking tot maatregelen die zijn aangenomen door de Internationale Burgerluchtvaartorganisatie met betrekking tot monitoring, rapportage en verificatie van luchtvaartemissies ter uitvoering van een wereldwijd marktgebaseerd mechanisme.

Het gewijzigd samenwerkingsakkoord werd 6/12/2019 via schriftelijke procedure goedgekeurd. Het diende in 2020 nog te worden overgemaakt aan het Overlegcomité.

Eind 2019 vonden tevens discussies plaats binnen de WG ETS m.b.t. artikel 6 van verordening 2018/842 betreffende bindende jaarlijkse broeikasgasemissiereducties door de lidstaten van 2021 tot en met 2030. Dit artikel voegt een nieuw flexibiliteitsmechanisme in door een deel van de ETS-hoeveelheden die een Lidstaat mag veilen te annuleren, tot een vaste limiet voor België van maximum 2% van zijn emissies van 2005 (voor elk jaar van de periode 2021-2030). Dergelijk mechanisme laat de betrokken Lidstaat toe om gebruik te maken van deze geannuleerde hoeveelheden om haar nationale doelstellingen inzake emissiereductie onder het ESR (Effort Sharing Regulation - 2018/842/EC, gezamenlijk « niet-ETS » genoemd) te behalen. De Lidstaten moeten ten laatste op 31 december 2019 de Commissie in kennis stellen van hun intentie om gebruik te maken van dit mechanisme.

De beslissing dat België voor dit mechanisme opteert werd uiteindelijk genomen op het overlegcomité van 18/12/2019. Het gebruik waarvan kennis werd gegeven is als volgt verdeeld tussen de gewesten:

- Vlaams Gewest: 1,18%

